

Egyszerű sorok a nyugdíjas évekről

Őszintén meglepődtem, amikor Vajda Kornél telefonált, s azt kérte, írjam meg, mivel foglalkozik egy könyvtárigazgató a nyugdíjas éveiben. Érdeklődése jólesett, s kérésére azonnal igennel válaszoltam. Csak az első mondat megfogalmazásakor támadt fel bennem a kételkedés, vajon kit érdekel a mai rohanó világban a régi kollégák sorsa, élete. Bár szerencsés esetben előbb-utóbb mindenkinél bekövetkezik a visszavonulás időszaka, talán a még aktívoknak is érdekes lehet mások tapasztalata, véleménye.

1995 végén váratlanul – családi okok miatt – kértem a vezetői megbízás alóli felmentést és egyben a munkaviszony megszüntetését is. Nagyon szerettem a munkámat, húsz év öröme, gondja kapcsolódott az egri megyei könyvtárhoz. Több mint két év volt még hátra a ciklusból, noha a törvényes nyugdíjkorhatárt már elértem. Még számos tervem volt, amelyet szerettem volna megvalósítani. Abban az évben rendeztük meg az egyesületi vándorgyűlést, kialakítottuk a számítógépes hálózatot, s a könyvtári állomány digitalizálása előtt álltunk. Döntenem kellett, és közben tudtam, hogy a szakmai munkát nem folytathatom. Nem volt idő a tőpelődésre, kemény hetek következtek. Az intézmény átadása zökkenőmentes volt, felkészült, gyakorlattal rendelkező kollégák dolgoztak a könyvtárban.

A vezetői munka kötetlen munkaidővel járt, sokat utaztam, részt vettem az országos szakmai közéletben, ezt csak segítő családi háttérrel lehetett megtenni. Igazi örömet jelent most, hogy több idő jut szeretteimre. Férjem, lányom és családja, a testvérek, a rokonok együttesen jelentik a számomra oly fontos közösséget, amely belső harmóniát, és mindennapjaimnak igazi tartalmat ad. Ezek az erős érzelmi kötelékek adják az alapot a nyitottsághoz, a régi kapcsolatok megőrzéséhez és újak létesítéséhez. Két unokám született, testi és szellemi fejlődésük, szeretetük nagy örömforrás számomra.

A több szabadidő új elfoglaltságokat is hozott. A kártyolási folyamathoz egy nagyobb darab földhöz jutottunk, amelyen kertészkedni kezdtünk. Pár évre elfelejthettem a piacot, hiszen sokféle zöldséget, gyümölcsöt megtermeltünk. A gyermekkorban szerzett ismeretek feléledtek, a szakkönyveket is haszonnal forgattuk. Jó volt a szabad levegő, a sok mozgás. Az utóbbit megtette a heti kétszeri torna, ennek révén új ismeretségek, barátokra is szert tettünk.

Szakmai javaslat alapján két évig dolgozhattam a Magyar Könyv Alapítvány kuratóriumában. Tartalmas időszak volt, sok olvasással, érdekes beszélgetésekkel. Ketten voltunk könyvtárosok, és igyekeztünk meggyőzni a többi tagot is arról, hogy a támogatás megszavazásakor vegyék figyelembe a könyvtárakban tapasztalt olvasói érdeklődést, a gyűjteményi érdekeket is. Megismertem a könyvkiadás akkori problémáit, gondjait, az átalakulás nehéz folyamatát.

Volt munkahelyemmel, illetve kollégáimmal kapcsolatot tartok, figyelemmel kísérem munkájukat, örülök sikereiknek. A régi pályakezdőkből tapasztalt, felkészült könyvtárosok lettek. Sajnos, a szűkös térből máig sem sikerült kitörni, a tervpályázat után nem jött a folytatás. A személyes látogatások az utóbbi években megrikkultak, mivel Egerből Debrecenbe költöztünk.

A lakóhely-változtatás nagy kihívás volt, hiszen Egerhez kötöttek az iskolaévek, a munka révén szerzett ismeretségek, a baráti kapcsolatok. Szerettem a várost, történelmi hangulatát, szép környezetét, közel volt a szülőfalum, ahol testvéreim élnek. Viszont lányunk a debreceni egyetemi évek után ebben a városban telepedett le, itt alapított családot, itt talált munkát. Férjemnek és nekem egyaránt fontos volt, hogy együtt legyen a család, s míg erőnkben telik, segíteni tudjunk. Így szántuk rá magunkat a nagy kalandra. Aki már adott el házat és építtetett egy másikat (ráadásul egy másik településen), és kettős költözéssel kellett szembenéznie, az tudja, mire vállalkoztunk. Minden ismerősünk csodálkozva nézett ránk, amikor meghallotta tervünket. A vállalkozás sikerült, és ma már az új otthonban lakunk. Úgy látszik, szeretjük a kihívásokat. Mindenesetre két-három évig nem lazíthattunk, volt bőven tennivalónk. Új emberekkel ismerkedtünk meg, újak lettek a szomszédok, de régi barátaink is ellátogattak hozzánk, mi is felkeressük őket.

Kellemes volt a találkozás a régi debreceni kollégákkal, itt is adódik lehetőség a szakmai eszmecsere. Remélem, lesz alkalmam másokat is megismerni, sőt talán még élvezhetem az új megyei könyvtár szolgáltatásait is. Volt munkahelyem jóvoltából már nyugdíjasként megismerkedtem az internetezés alapjaival, ebbéli ismereteimet szeretném bővíteni a következő időszakban. Időnként gondolkodom a könyvtárak jövőjéről, az olvasás térvesztéséről. Az akciók fellángoláshoz vezethetnek, de a mélyben zajló folyamatokra figyelni kell. Az internet a privát szféra része lesz, az információért nem kell feltétlenül a könyvtárba menni. Milyen legyen a jövő tudásközvetítő intézménye? Az új könyvtáros nemzedék bizonnyára megtalálja erre a kérdésre a feleletet.

A szellemi érdeklődés fenntartásához nem kell feltétlenül munkahely. A cselekvés persze korlátozott, jórészt a privát szférára szűkül. Azok a feladatok, amelyek igazán vonzottak volna, s ma is vonzanának, nem találtak meg, pedig a felhalmozott tapasztalat, tudás talán még hasznosulhatott volna. Szerepeltem a könyvtári szakértői névjegyzékben, de megbízás hiányában ez csak üres formáságnak bizonyult. Fegyelmezetten tudomásul vettem, hogy intézményi háttér nélkül már nem osztanak lapot.

Még dolgoztam, amikor a régi egyetemi csoporttársakkal megszerveztük az első találkozót. Néhányan munkánk során többször összefutottunk a szakmai rendezvényeken, de olyanok is voltak közöttünk, akikkel a végzés óta nem találkoztunk. Az első beszélgetés jó hangulata ismétlésekre ösztönzött, szükségét éreztük az újabb együttléteknél, amelyek már a családi otthonokhoz kötődtek. A közösen átélt egyetemi élmények, a szakmai sokszínűség jóízű beszélgetések témái voltak, igazi felüdülést jelentettek.

Debreceni szomszédunk egy kedves, háromgyerekes mongol család lett. Csováljuk az általános iskolás nagylány akcentus nélküli magyar nyelvtudását, érdeklődve figyeljük a kisebbek szókincsének gyors gyarapodását. Szinte észrevétlenül kezdek figyelni a televízió Mongóliát bemutató műsoraira, bár általában is érdekelnek más népek kultúrái és szokásai, az emberi együttélés kérdései.

Az olvasás szeretete, szenvedélye életem meghatározó része volt és az is maradt. Nem idegenkedem az új technikától, a modern információs eszközöktől, de a periodikák, a könyvek ma is jobban vonzanak. Egyaránt olvasok szépirodalmat, publicisztikát, szakirodalmat, a sokirányú érdeklődés gyermekkoromtól elkísér. Ugyanez jellemzi a televízióhoz fűződő kapcsolatomat is. Sajnos, a jó filmekre vadászni kell, de időnként sikerül egy-egy fogyasztható alkotást a műsorfolyamból kihalszani. Szívesen nézem az értelmes közéleti vitákat, a szép természetfilmeket, az érdekes ismeretterjesztő alkotásokat.

Természetesen a háztartás ellátása is időt igényel, ebben szintén szükség van alkotó ötletekre, állandó újításra. Végre megadott a lehetőség, hogy szépen terített asztalnál, nyugodtan étkezhessünk, hogy ne menzakereskedjünk. Az unokák örömmel fogyasztják kedvenc ételeiket, nem válnak idő előtt „kulcsos gyerekekké”. A lakás rendezett, a ház körül sok a virág, a vonzó környezet is hozzájárul a jó közérzethez.

Munkaközpontú családban nőttem fel, szüleim egyaránt megtanítottak a küzdelemre és a realitások elfogadására. Nem szavakkal, hanem az életük példájával. Vallom, hogy a belső harmóniához mindkettőre szükség van.

Így terveztem a nyugdíjas éveket? Nem mindenben, de tudom, hogy jórészt a körülmények határozták meg, hogy ckként alakult. A lehetőségek között próbálok tartalmasan élni az életem. Sajnos, az évek múlásával az emberi szervezet is rakoncátlanodik, a betegségek is gyakrabban meglátogatnak, a viszonylagos egészségért is küzdeni kell. Minden életszakasznak megvan a maga sajátos programja. Ha az ember a tanulás éveit kihasználja, sőt elfogadja az élethosszig tartó ismeretszerzés kötelezettségét, ha szívvel-lélekkel látja el választott hivatását, ha a bővülő szabadidőt embertársai iránti nyitottsággal éli meg, ha reális célokért küzd – akkor kiegyensúlyozott lesz, örömet talál a mindennapokban.

Kedves Vajda Kornél, érdeklődésére ennyit válaszolhatok. Visszatekintve is jónak tartom pályaválasztásomat. A könyvtári munka sok élménnyel ajándékozott meg, melyekre visszagondolni ma is szeretek, tudom, hogy ezek az emlékek életem végéig elkísérnek.

Orosz Bertalanné